

Mud Volapüka

Nüm 44

17 febul 2017

Bukemaboed

„Fanäb Kaukasäna“ fa hiel „L. N. Tolstoy“

I

Seimna hinouban semik idünädöm fiziru tö Kaukasän. Famülanem oma äbinon ‚Cilin‘.

Balna egetom penedi di dom. Mat bäldik ipenof ome:

„Evedob ya bäldiku e vilob logön sonüli lelöfik bü deadam okik.

Lükömolös ad leditön de ob, usepülolös obi, e pos atos udetävolös dönu ad dünäd. Zuo ifituvob jigami pro ol: binof visedäliku, legudiku ä labof glunidalaboti. Ulelöfikol-la ofi, umatikol-la ed ublibikol-la laidüpio is.“

‚Cilin‘ emeditom:

„Vo, jibäldan ya ivedof malädiku; baiko, ulatikob-la logön ofi nogna.

Motevoböd; zuo if uklülädos, das jigam voiko binon legudiku, tän omögos ad matikön.“

Elükömom lü rejimenacif, edagetom livodi, eleditom de kompenans, ledito ebegivom böketis fol geina militanes okik ed eprimom ad motevön.

Krig äbinon tö Kaukasän ettimo. Beivegam ve vegs äbinon nemögik neito ni delo. If Rusänan seimik ämotävon ud ämogolon de fortif, tän Tataränans [belilödans smaelitik] ödeidons ud ökrigafanons ed ömodugons lü belalän oni. Demü kod at, vü fortifs militans dugöl ätävons telna a vig.

Föfö e pödö militans golons e zänodü pöp moniton.

Hitüp äbinon. Vabs ekobikons pö gödalulit plödö fortif, militans dugöl edegolons ed valiks emotevons ve veg. ‚Cilin‘ ämonitom e vab omik ko dalabotils ävegon pö vabatren.

Änedos bevegön fagoti mö milmets 25. Vabatren ävegon nevifiko: täno militans ästopikons, täno luib vaba seimik pö vabatren ädeditikon u jevod ästopedon ad mufön, tän valikans ästanons stebedölo.

Zedel ya epasetikon, ab vabatren efivegon te lafi vega. Püf, solaglut; ab

plad nonik dabinon ad disnufön. Te stäb nüdik: bimil u bimül noniks pö veg.

„Cilin‘ eföfiomonitom, estopikom ed ästebedom jüs vabatren urivon omi. Ab elelilom, das ebepläyoy horni ad stopikön dönu. Täno ‚Cilin‘ etikom:

„Udetävob-li soelöfiko, nen militans? Jevod obik binon legudik, igo if ukosjokob ko Tataränans, tän uskeapob. U no detävön-li?...“

Astobom letikölo. Täno, fizir votik: hiel ‚Kostylin‘ ko gün su jevod enilikom lü om, ed esagom:

„Utevobsös soelöfiko, o ‚Cilin‘. No kanob stebedön, vilob fidön; zuo glut. Jit obik binon vemo luimik.“

Vüö! ‚Kostylin‘ äbinom biganu, ästadom rediku löliko, e suet vemo eflumon de om.

‚Cilin‘ ebetikom ed esagom:

„Gün pefledülön-li?“

„Pefledülön.“

„Tän tevobsöd. Te bisä no ditön de od.“

Tän edetävobs föfio ve veg. Vegoms love stäb, spikodoms odi e logoms zü. Logäd binon gudik züöpo.

Ebo, ven stäb efinikon, veg äl gur eprimon vü bels tel. Täno ‚Cilin‘ esagom:

„Nedos monitön sui bel ad zilogön, vätälölo, das ukömoys neküvido de bels.“

Ab ‚Kostylin‘ egesagom:

„Kikodo logön? Monitobsöd föfio.“

‚Cilin‘ no efölom omi:

„Nö, stebedolöd is dono, ab te ologedob vifiko.“

Tän edugom jevodi nedetio, sui bel. Jevod ela ‚Cilin‘ äbinon yagik (ipelom ruabis tum tä on kü äbinon jevodül pö jep ed it ifibemonitom); äsvo me flitäms, elöpioblinon oni su belakliv. Mu töbo efixänom, ed ebo elelogom Tataränanis go fo om, kels äseadons su jevods pö spad mö tumlär. Mens kildeg. Ven elelogom, sunädo eprimom ad geflekön; Tataränans elelogons omi, epöjutons lü om säveadölo gūnis pö monitam. ‚Cilin‘ espidükom jevodi ve bel donio, ed avokom hiele ‚Kostylin‘:

„Asäveadolöd gūni!“, ab it tikom dö jevod okik:

„Begö, depolölös, no uhukilölöd me lög; if utifolol, tän umoikom. No uklemedoböv if udagetob gūni.“

Ab ‚Kostylin‘ pla ad stebedön, töbo elelogom Tataränanis, töbidiküno ejutom lü fortif. Aflapom jevodi me bat nu pö flan balid, täno pö flan votik.

Pö püf te alogoy vio jevod tulükon göbi.

„Cilin‘ esuemom, das dinäd binon misekik. Gün eskeapon, me te kavidsäb no mögos ad dunön bosi.

Elüodükom jevodi ge lü militans, spelölo ad sädrefidön. Ab aloegom kosjutedön omi mälanis. Jevod dis om binon liföfik, ab kels dis utans binons liföfikum, zu agalotons travärü. Eprimom ad stöpädön jevodi ad geflekön, ab jevod efimiron ya ed ajutedon lü oms. Aloegom kosjutedön omi Tataränani balib redik su jevod gedik. Utan alerorom, agrinom, akipom güni blümo.

„Cilin‘ atikom:

„Sevom olis, o diabikans; if ufanoms obi lifiku, tän ublinoms obi ini sep e obataflapoms obi. No uklemedob lifiku...“

Toä „Cilin‘ no äbinom geilik, äbinom skilädik. Esäveadom säbi, edugom jevodi stedöfo lü Tataränan redik, atikom:

„Ud usturükob me jevod, ud udeicöpob me säb.“

Ab „Cilin‘ no efilümonitom lükömöpi ön fagot mö koap bal jevoda: ejütoys lü om me güns ed edrefoys jevodi. Jevod elefalon töbidiküno sui glun ed elepedon lögi hielä „Cilin‘.

Esteifom ad löikön, ab Tataränans mismelik tel ya aseadoms su om ed aflegükoms namis omik ad pödü bäk. Emufedom, edejedom Tataränanis de ok, ab utans nog kil ebunons de jevods sui om ed eprimons ad flapön ma günabüts omi pö kap. Loged omik edaagikon, ed eprimom ad svonön. Tataränans edafanons omi, esäblinons säedazönis resärfik de säed, eflegükoms namis omik ad pödü bäk, ekobotanons onis pö snob Tataränik, eprimons ad tränön omi lü säed. Edejedoy luhäti ed edetiroy butis de om; edasukoys löliko: elesumoys ome moni e gloki; esleitoys klotemi. „Cilin‘ epödiologom lü jevod miserabik okik. Ut vio ifalon sui flan, otmafädo aseaton, te akledon me lögs: no akanon kontagön gluni; hog pö koap, e blud blägik aflumon de on, eluimükölo püfi zü pö fagot mö loun bal. Tataränan semik enilikom lü jevod, eprimom ad säblinön säedi: ab et ableibon konvulikön; esäveadom dägi ed egrabükon gugi etik. Feif ejenon de cav, et emufilon ed edeadon.

Tataränans esäblinons säedi e stömemi. Tataränan ko balib redik exänom sui jevod, votikans eseidons hielä „Cilin‘ sui säed nilü utan, efimükons omi me zön pö bälid len Tataränan dat no ufalom, ed eprimons ad vaibön omi lü belem.

„Cilin‘ aseadom pödü Tataränan, asvonom, joikölo me logod bäki

mismelik Tataränana. Alogom foi ok te bäki veitik e särviggi tändenik Tataränana, ed aloegom blövikön kapabäki pijeiföl disao hät. Kap hiela ‚Cilin‘ abinon pevunöl, blod eblögädilon löpo logs. Ed no akanom topikön koveniko pö jevod ni deluröbön blodi. Brads peblegon so vemo, das adolos pö klavikul.

Oms lunüpo ätävons ve bel löpio, tän etravärons flumedi ön fordam, ereafons vegi ed eprimons ad vegön ve gur.

‚Cilin‘ esteifülom vestigön vegami oksik, lü kiöp ablinons omi, ab logs pemiotons me blod e no mögos ad tulön pödio.

Eprimos ad dagön: etravärons flumedi, eprimons ad tävon löpio ve bel stonik, eprimos ad smelön me smok, dogs eprimons ad vaulön. Elükömons lü vilag Tataränik. Tataränans enxänons de jevods; cils Tataränanik ekomikons, ezüons eli ‚Cilin‘, aleyälons, ayubons, eprimons ad jedön stonilis lü om.

Tataränan egemofom cilis, edesumom eli ‚Cilin‘ de jevod ed evokädom dünani. Nogayan elükömom: yugabomöfik, labü te jit. Jit abinon slapik, blöt abinon nüdik löliko. Tataränan ebüdon bosu etane. Dünan eblinon yoki fanäbamik: blögs tel kväreplik pinüxänöl su lins ferik, ed bal linas labon boibi e löki.

Esätanoys namis ele ‚Cilin‘, elenükoys ome yoki ed edugoys lü barak; esleifoys omi usio ed efärmükoys yani. ‚Cilin‘ efalom sui dön nimik. Äseatom brefüpo, tän etüvön spadüli molikün, ed etopikom us seatölo.

II

‚Cilin‘ no äslipikom ünü neit ti lölik at. Ettimo neits äbinons brefik. Elogom da slitod, das eprimos ad delikön. ‚Cilin‘ elöädöm, edesepom slitodi ad gretikum, aloegom.

Alogom de slitod vegi: ut dugon ve bel donio, detü on dom Tataränanik papladon ko bims tel nilü. Dog blägik aseaton len nügölöp, jikapar ko kaparüls aglibons e mufedons me göbils. Aloegom golön ve bel löpio jitaränani yunik labü jit vielik nen zön, blit e buts; kap ofik petegöl me kaften e luflad tünik gretik ko vat papladon su kap.

Agolof, adremof pö bäk, ablegikof vemo, ed adugof len nam Tataränanüli pijeiföl labü te jit. Jitaränan enüstepof ko vat ini dom, tän hitataränan ädelik ko balib redik esegolom usao labü kaften sadinik, däg largentik pö zön, juks pö futs nüdik. Hät geilik blägik binü jipalain akomon

su kap omik, pebiegädöl geao. Esegolom, nu tenükom koapi okik, täno luröbom balibi redik. Ästodom, tän ebüdom bosu dünane ed edegolom seimöpio.

Poso cils tel ebeimonitons lü drienöp, su jevods ko dil donik luimik lemuda. Nog hicils pijeiföl esuikons labü jits te, nen blits, ekobikoms ini runäd, elükömons lü barak, esumons dabati ed asteigädons oni ini slitod. ‚Cilin‘ egratom [äsvo lül] pö ons: cils eleyälons, amorönons – te kienis nüdik kanoy distikön.

Ab ‚Cilin‘ vilom drinön, säg binon pö gug. Atikom:

„Nemu ukömoyöv ad kontrolön.“

Alielom maifükön oyi baraki. Tataränan redik ekömom, e votikan kobü om: donikum, täin binon dofik. Logs binons blägik ä litik, it binon rosadaredik, balibil binon smalik ä pijimöl; logod ai smililon. Dofikan labon klotemi gudikum: bejmet [gun lofödänik] sadinik blövik, pisimädöl me ‚galun‘ [tanod densitik golda u largentakölik]. Däg gretik largentik bekomon zöni; jukils redik marokenik i pisimädöl me tanod largentakölik. Ab juks votik bigik tegons jukilis slenik. Hät utana binon geilik, binü jipalain veitik.

Tataränan redik enüstepom, esagom bosu, äsua blasfämom, ed astodom stutölo len völ sus nügolöp, mufilem dägi semiknaiko, logedom eli ‚Cilin‘ neflenöfiko äsvo lup. Ab dofikan binom liföfik, golom spidiko; elügolom stedöfiko lü ‚Cilin‘, ekropikom, egrinom, enokom omi fleniko su jot, eprimom spikotälön bosu vemo suvo me dialeg okik, lünutülom, klikom me lineg. Ai lüükom:

„Gudik Rusanan! gudik Rusanan!“ [mipük: Rusänan (binon) gudik!
Rusänan (binon) gudik!]

‚Cilin‘ esuemom nosi ed asagom:

„Drinön, ublimolsös vati ad drinön.“

Dofikan asmilom. Ableibom spikotälön:

„Gudik Rusanan“.

‚Cilin‘ ekleilükom me mud e brads dat ugivoy drini ome.

Dofikan esuemom, esmilom, elügolom lü yan, evokädöm eki:

„O Dina!“

Reidolsös fövoti pö nüm fovik.